

Van: [redacted]@wur.nl>
Verzonden: vrijdag 23 januari 2015 17:53
Aan: [redacted]@gmail.com
CC: [redacted]
Onderwerp: Stukken PhD onderzoek
Bijlagen: PhD_voorstel_summary_23012015.docx; PhD1_23012015.docx; PhD2_23012015.docx; PhD3_23012015.docx

Hallo [redacted]

In de bijlage kun je de stukken voor dinsdag vinden.
[redacted] kan in de vergadering e.e.a. toelichten,

Groeten,
[redacted]

[redacted] MSc.
Fisheries Biologist/Project manager

Wageningen IMARES BV
Postbus 68
1970 AB IJMUIDEN
phone: 0317-[redacted]
visitors' adress: Haringkade 1, 1976 CP IJmuiden
e-mail: [redacted]@wur.nl
internet: www.wageningenimares.wur.nl

Van: [redacted]@wur.nl>
Verzonden: woensdag 28 januari 2015 15:05
Aan: [redacted]
Onderwerp: Verslag gisteren
Bijlagen: 150127 WOBP Notulen.docx

Hallo [redacted]

In de bijlage het verslag van onze bijeenkomst van gisteren.
 Kun jij het nog even nalopen of het klopt? (vooral m.b.t. financiering)

Ik had dit overzicht nog voor mezelf, misschien handig voor jou?

1. BO/WOT

- a) BO 2014: Stakeholder analyse pulse
 - Rapport NL in concept af
 - Rapport EU wordt aan gewerkt
 - Beiden presenteren op stuurgroep van 3 maart
- b) BO 2014: Voorbereiden monitoring
 - Notitie is in concept af
- c) BO 2015: Communicatie incl. ICES WG ELECTRA, Economische studie LEI, C&H platvis, C&H garnaal
 - Gegund
- d) BO 2016: Communicatie incl. ICES WG ELECTRA, C&H garnaal, Extra vragen NSAC
 - Opgenomen in werkplan 2015-2016
- e) WOT 2015 en verder: extra monitoring vangsten
 - In april komt een directe extra opdracht beschikbaar
 - Meenemen uitbreiding zelfbemonstering en waarnemersreizen
 - Meenemen extra datacollectie gebroken ruggen, zweren en ETP
 - Meenemen extra analyses van de extra datacollectie
 - Meenemen extra analyse van haaien en roggen (KBWOT voorstel [redacted])
 - Meenemen monitoring technische ontwikkeling

2. Nieuwe EFMZV

- a) PhD studies
- b) Veldexperimenten gesloten gebieden

3. Overige studies

- a) Vangstvergelijkingen
- b) Veldsterktemetingen

Nog mee te nemen:

- a) Basisdata verzameling
- b) Breuken in vissen (student, kosten Xrays worden uitgezocht), voordat extra monitoring start
- c) Sterfte van ontsnapte ondermaatse vis

Groeten,

[redacted] MSc.
 Fisheries Biologist/Project manager

Wageningen IMARES BV
 Postbus 68
 1970 AB IJMUÏDEN
 phone: 0317 [redacted]
 visitors' adress: Haringkade 1, 1976 CP IJmuiden
 e-mail: [redacted]@wur.nl

Notulen onderzoeksbeleiding puls

27 januari 2015; Ministerie van EZ; zaal 21; 14.00-16.00

Aanwezig: [redacted] (IMARES), [redacted]
[redacted] (NIOZ), [redacted] (Visserijbond), [redacted]
[redacted] (VisNed), [redacted]
[redacted] (Ministerie van EZ)

- Opening door [redacted]

Terugkoppeling over de financiering: [redacted] is in overleg met RVO over de financiering. Er komt op korte termijn een vooraankondiging voor de puls onderzoeken uit het EFMZV. Hier kunnen partijen op inschrijven. Waarschijnlijk hebben alleen NIOZ, IMARES, ILVO de juiste kennis in huis, het is echter een internationale openbare aanbesteding dus ook andere partijen kunnen inschrijven. E-coast wordt geopperd als een partij die zich mogelijk zou kunnen inschrijven. Na deze inschrijving krijgen de partijen toegang tot de aanbestedingsdocumenten. De verwachting is dat na het uitbrengen van de aanbestedingsdocumenten er 4 weken reactietijd is.

Er is wel zorg bij RVO in hoeverre de genoemde kennisinstituten al betrokken zijn bij het proces. [redacted] heeft daarbij aangegeven dat het voor het ministerie van EZ wel nodig was om inzicht te krijgen in de onderzoeken die nodig zijn. Op deze manier kan er duidelijker omschreven worden wat er wordt verwacht in de aanbestedingsdocumenten.

De aanbesteding betreft de PhD studies en de ecologische survey (veldstudie lange termijn effecten). Het is nog onzeker of dit als 1 pakket of als twee aparte pakketten wordt aanbesteed. Er wordt aangegeven dat het voordelen heeft het als 1 pakket aan te besteden doordat er al combinaties gemaakt worden tussen onderzoeken, dit zorgt voor een financieel voordeel. Data-uitwisseling en maximale samenwerking kan worden geëist. Zonder koppeling verlies je de meerwaarde. Verder wordt genoemd dat je als opdrachtgever hele strikte voorwaarden kunt stellen aan de aanbieder.

- Definitieve opzet van onderzoekprogramma (ter kennisname, zie bijlage 1)

[redacted]: Tijdens het vorige overleg is de opzet van het onderzoeksprogramma besproken en waren er nog wat onduidelijkheden. Deze zijn aangepast en daarna is het document vertaald in het Engels en besproken bij de NSAC pulse focus group. Dit document is nu alleen ter kennisname verstuurd.

[redacted] Er is een NSAC pulse focus group opgericht waar momenteel vragen worden geformuleerd omtrent de pulsvisserij. Gaan we niet te snel om nu al met een definitief onderzoeksprogramma te komen? [redacted] Dat klopt, er komen nog vragen uit de NSAC. **Vanuit de stuurgroep komt een actie om het huidige onderzoeksvoorstel te matchen met de vragen die gesteld zijn** en wordt gekeken waar bijsturing nodig is.

heeft verder ook al antwoorden geschreven op een deel van de vragen van de NSAC. zullen dit document woensdag op juistheid checken. Verder is de onderzoeksvragen van de drie brieven die zijn ingestuurd aan de NSAC pulse focus group aan het filteren. Deze vragen worden ook nog schriftelijk beantwoord en dit wordt de leidraad om 5 maart te bespreken in de volgende vergadering van de NSAC pulse focus group in IJmuiden.

- Wens van stakeholders voor meer Engelstalige informatie over onderzoeksopzet

Wat is dan de vraag voor meer Engelse informatie? De opzet van het onderzoeksprogramma is in het Engels beschikbaar maar ze willen graag meer details over de onderzoeken. Alles moet toch al in het Engels beschikbaar komen gezien de internationale aanbesteding en PhD's. Maar we kunnen momenteel niet meer vertellen dan de onderzoeksopzet. De voorstellen zijn nog vertrouwelijk.

Er is ongelofelijk veel weerstand tegen de 80 pulsvergunningen op de Noordzee. Duitsland maakt zich bv. erg zorg over garnalen. We moeten toch meer communiceren over de opzet en resultaten. Er is een kennisachterstand bij NGO's en organisaties buiten Nederland. In de NGO's zitten ook academici en biologen en die willen meer informatie. Er zijn een paar landen die gewoon niet willen zoals de Fransen, maar de andere NGO's willen graag meer informatie. Als zij een duidelijk beeld hebben van de onderzoeken en resultaten zijn ze te overtuigen over de puls.

Hoe kun je deze groep het beste bedienen? De focus group bij de NSAC is een goede stap. We kunnen alleen niet blijven wachten totdat iedereen gereageerd heeft, we moeten ook aan de slag. Klopt, maar transparantie is heel erg belangrijk. Er was jarenlang geen informatie in Engels beschikbaar.

Er zit een denkslag tussen de opzet en gedetailleerde voorstellen. Wat zijn de elementen waar onderzoek voor nodig is, wat zijn de zorgen. Daar kun je over praten. Het is aan de onderzoekers om aan te geven hoe we dit gaan doen. Er is een begeleidingscommissie nodig (internationaal, ook NGO's) die inzicht krijgt in het onderzoek dat gedaan wordt. Meer antwoord leidt tot meer vragen etc. Hier halen we niets mee weg. We moeten stappen terug doen om een vertrouwensbasis te scheppen. Als we het wantrouwen niet kunnen wegnemen verliezen we altijd. Aan de ene kant moeten we zorgen voor een goede wetenschappelijke basis, het andere is het wegnemen van het wantrouwen. Graag de tijd om hier over na te laten denken. En de communicatie werkgroep? Daar moet ik actie op ondernemen. **Actie met om communicatie op te zetten.**

- PhD-onderzoeken (bijlage 2a-d)

De voorstellen zijn VERTROUWELIJK.

Binnen het onderzoeksschema van het algemene document waren de PhD voorstellen het minst uitgewerkt. We hebben nu twee keer om de tafel gezeten met NIOZ, WU en ILVO om dit te bespreken. De eerste keer op hoofdlijnen. Vorige week zijn de voorstellen in meer detail besproken. Deze voorstellen zijn meegestuurd inclusief een A4'tje met de hoofdpunten van het PhD onderzoek en de samenhang.

Waar het op neer komt:

- PhD1 zal vooral in lab onderzoek doen naar de effecten van puls op mariene organismen. Hierbij worden representatieve vissoorten (platvis, rondvis en haaien & roggen) uitgekozen die in de visgebieden van de pulsvissers voorkomen. Daarnaast worden een aantal ongewervelde bodemdieren (2-kleppige, bioturbator, kreeftachtige, wormen) onderzocht inclusief de functie die ze in het ecosysteem hebben. Het wordt benaderd vanuit de kennis van de anatomie op basis waarvan de gevoeligheid van het dier voor de puls voorspelt kan worden. Dit resulteert in een model waarmee het effect van de puls op alle organismen voorspelt kan worden. Dit kun je gebruiken om alle mogelijke vragen te onderzoeken.

■ Kun je dit wel echt voorspellen? De hondshaai is stevig en heeft weinig effect van de puls terwijl andere haaisoorten veel gevoeliger zijn. Geeft dit onderzoek uitspraken over de meest gevoelige haai/rog? ■ Bij voorkeur doen we het onderzoek met de meest gevoelige soort. ■ Grote angst is dat miljoenen in het onderzoek stopt, maar dat je daarna weer door kan gaan. ■ Je krijgt nooit een garantie dat de modellen die we maken (versimpeling van de realiteit) voor alle vragen werken. Het zijn terechte kritische vragen en we kiezen organismen uit die zoveel mogelijk antwoord geven op de vragen. ■ De PhD student moet een analyse maken van meest representatieve soorten. ■ We kiezen inderdaad meest relevante soorten. **Dit soort discussies moeten plaatsvinden in de begeleidingscommissie.**

- PhD2 richt zich op ecosysteemfuncties en richt zich op organismen die onmisbaar zijn in het ecosysteem om hun functie. Er wordt vooral gekeken naar die organismen die in de visgebieden van de puls voorkomen. Vanuit 1 weet je de response van deze organismen op elektriciteit. In PhD2 gaan we de effecten verder onderzoeken door monsters te nemen van het veld waarbij deze processen aan boord onderzocht worden. Daarna worden de monsters blootgesteld aan de puls en onderzoeken we nogmaals deze processen. Vervolgexperiment is het onderzoeken van de processen in de zeebodem voor en na de verstoring door visserij. Op die manier onderzoek je alle ecosysteemfuncties.

■ ■ gaf aan dat er straks geen boomkortuigen meer over zijn, hoe ga je dan doen? ■ : De enige manier om dit goed te doen is gebruik maken van het gesloten gebied (zoals in de veldstudie, de oestergronden) en deze zelf experimenteel beperkt te bevissen. ■ Is dit dan representatief? ■ De oestergronden zijn een representatief puls visgebied, het is echter maar 1 gebied. Je zal een keuze moeten maken. **Ook dit kan besproken moeten worden in de begeleidingscommissie.** Daarnaast kun je de methode ook op andere visgebieden toepassen indien dit wordt gewenst vanuit de begeleidingscommissie.

- PhD3 gaat alle informatie opschalen naar het effect van een transitie van een wekkervloot naar een pulsvloot. Hierbij wordt rekening gehouden met de verandering in spreiding en efficiëntie tussen de vloten. De modellen uit PhD1 en PhD2 met betrekking tot beschadigingen en ecosysteemeffecten worden door deze PhD gebruikt om de effecten op Noordzeeschaal te modeleren. Op deze

manier kun je 90% van de vragen beantwoorden. Er moeten altijd wel aannames gemaakt worden bij de modellen, ze zijn altijd een vereenvoudiging van de werkelijkheid. We kunnen echter niet alles onderzoeken.

■ Kies je voor het meest gevoelige habitat omdat je dan meer kans hebt om een effect te zien ook al is deze niet representatief? We willen representatief zijn, maar ook worst case scenario testen. ■ Op de oestergronden hebben we de meeste kans op een effect en daarnaast is deze representatief. Maar je hoort ook over zandbanken etc. als belangrijke natuurwaarden en die zitten er niet op de oestergronden. **De opdrachtgever doet de vraagarticulatie en moet aangeven voor welke gebieden we de effecten moeten meenemen.** We kunnen het eventueel ook uitvoeren in VIBEG gebieden en N2000 gebieden. De methode die gebruikt zal worden zal weinig verschillen.

■ Wat ik niet hoor is de tijdsplanning. ■ De PhD studies duren 4 jaar. Deze PhD studies leveren inzicht op voor de totale integratie. Na die 4 jaar is nog 1 jaar synthese nodig. ■ Hoe lang duurt de studie naar lange termijn effecten? ■ We meten de directe beïnvloedingen van de puls. We leggen de focus op gedragseffect en sterfte. ■ Wat zijn de lange termijn effecten van de puls op vissen, benthos, reproductie? ■: Wat haal je uit PhD's en wat haal je uit vangstmonitoring? Als er ergens lang gepulst wordt, wat heeft dit dan voor effect? ■ Deze specifieke vraag zit niet in het programma. Wel zitten bepaalde elementen in het programma om de vragen te kunnen beantwoorden. De bijvangst van roggen neemt toe doordat de puls in gebieden vist waar veel roggen voorkomen. We kennen de verspreidingen van de pulsvisserij en van de roggen en kunnen daar iets over zeggen. Wat er gebeurt met de roggen is de volgende vraag. Dan moet je de overlevingskans onderzoeken. Dan moet je aannames doen over deze overleving. Of de overleving onderzoeken met merkeperimenten. ■ Displacement is een groot probleem omdat er een Europees beleid is om de roggen te ontwijken. ■ We zitten met het probleem van de aanlandplicht. De visser neemt de afweging om in gebieden met veel visdiscards vs. rogdiscards te vissen. ■ Er is een verschuiving, maar er komen ook veranderingen in natuurlijk bestand. De pulsvisserij krijgt snel de schuld van bepaalde veranderingen in bestanden terwijl daar geen bewijs voor is. ■ Dit is een communicatie issue. ■: Als er wel de wens is om onderzoek te doen naar overleving, dan moeten we dit overwegen. ■: Ik ben bezig om hier onderzoek naar te doen. We kunnen de onderzoeken dan combineren. We zoeken naar mogelijke financiering voor een PhD onderzoek met betrekking tot de overleving van haaien en roggen.

■ Doen we meer met overleving? ■: In de aanlandplicht projecten. ■: We hebben zowel pulsschepen als boomkorkotters in deze studie. ■ Dit is wel zinloos om bepaalde overlevingsstudies te doen voor de pulsvisserij wanneer met de aanlandplicht toch een groot gedeelte van de visbijvangsten meegenomen moet worden en dus dood gaat. Vanaf 2019 moeten de vissers veel soorten geheel gaan aanlanden en is het overlevingspercentage 0%. Verder als roggen worden aangeland en er is een quotum, dan kunnen ze daar op een gegeven moment niet meer mogen vissen en zal er geen probleem zijn met de roggen. We weten dat dit in de praktijk niet zal werken, maar hoe ver wil je gaan met het onderzoek.

- Monitoring

■ Onderscheid DCF/aanlandgegevens en vangstvergelijkingen. DCF/aanlandgegevens worden vanuit EZ gefinancierd. Wil de sector de vangstvergelijkingen financieren? ■ We willen graag wetenschappelijk quatum om dit deels mee te financieren. Graag daarbij de hulp van EZ. **Over dit onderwerp een apart overleg over voeren.**

- Problemen koppeling blackbox en daadwerkelijke veldsterkte

■ : Er is een verschil tussen input pulssysteem en output pulssysteem en dit wil je weten voor het onderzoek. Als de input 60V is wil je weten wat er onder water gebeurt en wat de werkelijke sterkte onder water is. Dit is afhankelijk van temperatuur en saliniteit. Nu is gerapporteerd dat 60V effectief 45V wordt. ■ Het is essentieel dat je de daadwerkelijke veldsterkte hebt voor het onderzoek. Er zal onderzocht moeten worden hoe de blackbox getallen gelinkt kunnen worden aan de werkelijke veldsterkten. ■ is dit onderdeel van ■ : Veldsterktemetingen zijn nu geen onderdeel van ■ projecten. ■ **bespreekt dit met** ■

- Starten monitoren aanlandingen per locatie

■ Dit hebben we niet eerder besproken, maar is erg belangrijk. Als je een voorspellend model wilt maken, dan moet je op een nauwkeurige manier weten waar visserij plaatsvindt en wat ze vangen. Je hebt gegevens nodig van wat vangen ze per trek, zoals in het F-project is verzameld. ■ Moet dit voor alle schepen? Er zijn zeker wel schippers die dit zo doen in Excel. Andere schippers hebben dit nog op papier. ■ Bij voorkeur alle schepen. Elektronisch graag, anders op papier. ■ Dit kost veel tijd en moeite, bijna een dagtaak. We moeten een project schrijven voor basisdata. ■ **en ■ schrijven in een A4tje op wat de bedoeling is.** Hierbij kan gebruikt worden gemaakt van de voorbereiding van de pulsmonitoring. **Deze voorbereiding wordt verder besproken tussen ■ en ■**

- Starten monitoren breuken (zie bijlage 3)

■ We willen monitoren hoeveel kabeljauwen en andere rondvis met breuken worden bijgevangen. Er wordt nu relatief veel rondvis bijgevangen dus graag nu starten met verzamelen info. Per 1 februari start een student die analyses kan doen van deze vangsten. Er is al een protocol. ■ Kosten betreffen kosten van maatse vis en röntgenfoto's. We halen dit nu naar voren. Dit onderdeel wordt ook opgenomen in de uitbreiding van de WOT. ■ **We gaan samen naar de kosten kijken.**

- Afsluiting / vragen

■ Wat is de fasering m.b.t. de aanbesteding? KV: Vooraankondiging komt direct na 5 maart (nadat NSAC pulse focus group bijeen is gekomen), aanbestedingsdocumenten komen begin april beschikbaar. Daarna is er 4 weken reactietijd.

Volgende bijeenkomst: vrijdag 13 maart 15.00, locatie volgt.

- Actielijst

Wat	Wie	Wanneer
Filteren van de vragen NSAC en kijken of deze matchen met de onderzoeksopzet	Stuurgroep puls	z.s.m.
Beantwoorden eerste vragen NSAC		28 januari 2015
Beantwoorden van de overige vragen uit de NSAC met hulp van IMARES		z.s.m.
Opzetten communicatie werkgroep puls		z.s.m.
Opzetten internationale begeleidingscommissie		Zomer 2015
Aangeven te onderzoeken visgebieden in veldstudie in de aanbestedingsdocumenten		1 april 2015
Overleg financiering monitoring (vangstvergelijkingen)		z.s.m.
Bespreken van veldsterktemetingen in onderzoek C&H		z.s.m.
Opstellen document basisdata die nodig zijn voor onderzoek	IMARES	z.s.m.
Notitie voorbereiden pulsmonitoring bespreken met en	IMARES	z.s.m.
Kosten starten monitoring botbreuken bespreken zodat al voor uitbreiding gestart kan worden met de monitoring	, Visserijsector & IMARES	z.s.m.

[redacted]
Van: [redacted]@wur.nl>
Verzonden: dinsdag 17 februari 2015 09:37
Aan: [redacted]
Onderwerp: tenderdocument garnalenvisserij

[https://www.tenderned.nl/tenderned-
web/aankondiging/detail/samenvatting/akid/7dada44ed4d350640db8ee54d59aa9c4/pageId/D909B/hu
idigemenu/aankondigingen/cid/93849/cvp/join](https://www.tenderned.nl/tenderned-web/aankondiging/detail/samenvatting/akid/7dada44ed4d350640db8ee54d59aa9c4/pageId/D909B/hu
idigemenu/aankondigingen/cid/93849/cvp/join)

[redacted]
Fisheries Biologist/Project manager

Wageningen IMARES BV
Postbus 68
1970 AB IJMUIDEN
phone: 0317: [redacted]
visitors' adress: Haringkade 1, 1976 CP IJmuiden
e-mail: [redacted]@wur.nl
internet: www.wageningenimares.wur.nl